

Готови са учебниците по религия от 1. до 9. клас по програмата за неконфесионално обучение

- **Фокус са развитието на добродетелите и знанията за четирите световни религии**
- **Осмислянето на понятия в сферата на етиката, философията и религията се развива върху реални житейски ситуации**

Завърши работата по пълните комплекти от учебници по програмата религия (неконфесионално обучение) от 1. до 9. клас. Учебните материали включват учебник, учебна тетрадка и книга за учителя. Продължава разработването на съдържанието за останалите класове от гимназиалния етап (10., 11. и 12. клас).

[Неконфесионалната програма е една от трите](#) държавни програми, по които през най-новата ни история са създадени учебници по религия. След издаването на заповед на министъра на образованието през 2018 г. се утвърждават учебните програми за предметите: религия (християнство-православие), религия (ислям) и [религия \(неконфесионално обучение\)](#). Така по тях започва реалното създаване на първите учебни пособия, които поетапно навлизат и в клас.

Одобрените от Министерството на образованието и науката (МОН) девет учебника по неконфесионалната програма са включени в списъка с познавателни книжки, учебници и учебни помагала, които могат да се разпространяват и използват в българските училища. По тях работят много класове в различни градове на страната.

Специфика на програмата

Характерно за неконфесионалната програма е, че тя съответства на светския характер на образованието. Отличава се с културно-исторически подход при представянето на религиите, които се разглеждат в контекста на развитието на човешката цивилизация. Съдържанието запознава учениците с множество любопитни факти и паметници на световното културно наследство. Единствено неконфесионалната програма представя четирите световни религии – юдаизъм, християнство, ислям и будизъм, като най-голям дял е посветен на християнството и особено на източното православие.

Фокусът върху добродетелите и общочовешките ценности доближава неконфесионалното обучение повече до полето на „Философията“ и „Етиката“. Осмислянето на понятия от сферата на етиката, философията и религията се осъществява чрез обсъждане и дискусии върху реални житейски ситуации.

Младите хора получават основни знания, без да се налага определено вероизповедание. Чрез научно-образователен подход се търси информираност, като се включва творческо и критично мислене. Характерно за

програмата, и оттук за написаните по нея учебници, е извеждането на познание в контекста на познатото от съвременния свят на детето и младия човек.

Учебниците: акцент върху знания и добродетелност

От знания към добродетелен характер – това е основният фокус на учебното съдържание. Моралните ценности и поведение са представени в близки до ежедневието ситуации. Още в 1. клас децата, които учат по програмата религия (неконфесионално обучение), се запознават със значението на добродетелите.

[От 1. до 4. клас](#) се изучават теми под общото заглавие „БЛАГОНРАВИЕ“.

Включени са основни морални понятия като доверие и приятелство, вяра, щедрост, състрадание и милосърдие, доброта, любов към ближния в християнството, грижа, чистота и святост. В началните класове понятията са обяснени чрез разкази и диалози между герои, които пресъздават близки до учениците ситуации. Разказът улеснява разбирането на сходни житейски случки, помага им естествено да се идентифицират с героите и да преживеят техният опит. Така учениците възприемат по-лесно смисъла и превръщат наученото в част от своето нравствено поведение.

В началния курс се обяснява също възникването и значението на главните християнски празници. Учениците обогатяват знанията си за християнските ценности като прошка, милосърдие, съпричастност, мъдрост. След [5. клас](#) са въведени основни знания за четирите световни религии. В 6. клас са разгледани архитектурата на различни храмове и исторически особености на най-значимите сред тях, а в 7. – свещените места, святост и свети личности. В 8. клас учениците се запознават с възникването и подредбата на свещените текстове, а в 9. научават за световните религии.

Предизвикателства и въпроси

Повече от 35 години, от началото на демократичния преход в България, с различна динамика се води обществен дебат, повдигат се и затихват въпросите „за“ и „против“ обучението по религия. Сега вече съществуват одобрени учебни програми, разработени учебници и методически материали за учителите. Това прави картината по-различна.

Към момента, на базата на действащата нормативна уредба в българските училища религия се изучава само като свободноизбираема или факултативна дисциплина.

Въпреки че учебниците към програмата по неконфесионално обучение са писани успоредно във времето с тези към програмите за обучение по християнство - православие и ислям и също като тях са одобрени от МОН със заповед на министър, възникват въпроси. Защо направеното дотук по неконфесионалната програма остава в сянка? Защо липсва информация за неконфесионалното обучение, което има толкова важни предимства? С основен фокус върху добродетелите и представяне на базисни познания по четирите световни религии, неконфесионалната програма дава важна възможност за избор, който много родители биха направили, когато в един клас има ученици от две и повече различни изповедания. Друг аргумент в полза на програмата, който също трябва да се отчете, е, че в много училища би било по-удобно един учител да преподава новия предмет, като запознава учениците с добродетели и характеристики на световните религии, вместо да се прегрупира ученици от различни паралелки за общ час по ислям или православие.

Повече информираност, повече възможности

От светското образование се очаква да гарантира реална възможност за избор. Дали тя ще бъде осигурена с предоставяне на конфесионален и неконфесионален модел на обучение по религия е въпрос на политическа воля. Липсата на информация за възможностите, между които родители и ученици да определят своето предпочитание, поставя редица предизвикателства. Може би е необходима информационна кампания, която на практика да запознае с различните програми и одобрените учебни помагала, тъй като правото на избор е действително осигурено само когато изборът е информиран. Вероятно това би намалило противопоставянето в обществото, защото, ако всички одобрени от МОН модели на обучение бъдат действително достъпни, повече семейства ще могат да разпознаят и открият този, който съответства на техните убеждения и вяра.

Екипът на учебниците по „Религия (неконфесионално обучение)“